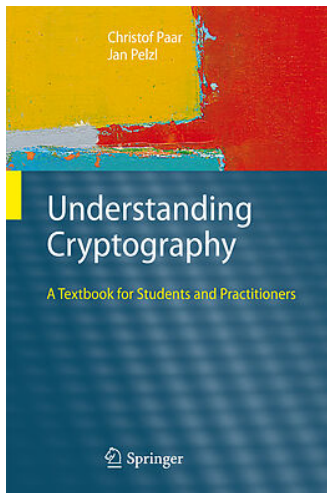

Nhập môn An toàn Thông tin

Data Encryption Standard (DES) và một số biến thể

Tài liệu

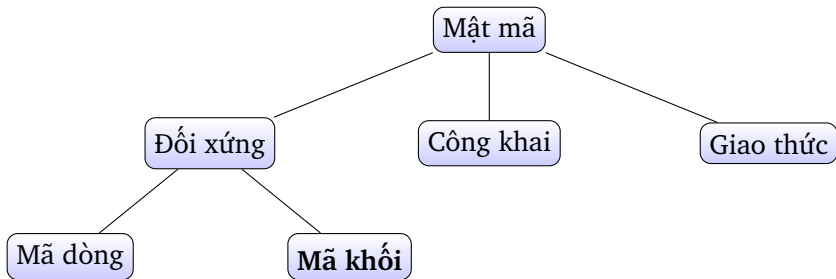
<https://www.crypto-textbook.com>

Nội dung

- 1 Giới thiệu
- 2 Tổng quan về DES
- 3 Bên trong DES
- 4 Mở rộng khoá
- 5 Giải mã DES
- 6 Tính an toàn của DES

Mật mã

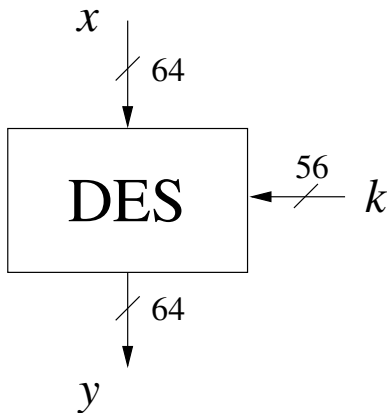

Lịch sử

- Đề xuất bởi IBM năm 1974 dựa trên hệ Lucifer.

Lucifer là họ hệ mật phát triển bởi Horst Feistel cuối những năm 1960. Lucifer có kích thước khối 64 bit và khoá 128 bit.

- National Security Agency (NSA) đã sửa đổi và đặt tên là **DES**.
- Sửa đổi này cho phép chống lại kiểu **thăm mã vi phân**. Kiểu tấn công này chưa được biết đến trước năm 1990.
- Tuy nhiên, NSA lại sửa đổi kích thước khoá từ 128 bit xuống còn 56 bit!
⇒ Có thể tấn công vét cạn.
- Nhiều người giả thuyết rằng NSA có thể tìm kiếm khoá trong không gian 2^{56} .
- Năm 1977, công bố chuẩn mã hoá dữ liệu DES.

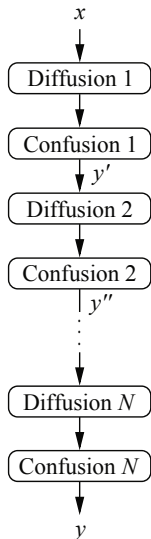
- Hiện nay, DES không còn an toàn do kích thước khoá ngắn.
- Nhưng 3DES thì rất an toàn.

Nguyên lý xây dựng mã khối

theo Claude Shannon

- **Làm hỗn loạn (Confusion)** là phép toán mã hoá nhằm che giấu liên hệ giữa khoá và bản mã.
- **Khuếch tán (Diffusion)** là phép toán mã hoá làm cho việc sửa một bit ở bản rõ sẽ ảnh hưởng rộng đến nhiều bit của bản mã. Mục tiêu là giấu tính chất thống kê của bản rõ.

Nguyên lý xây dựng mã khối

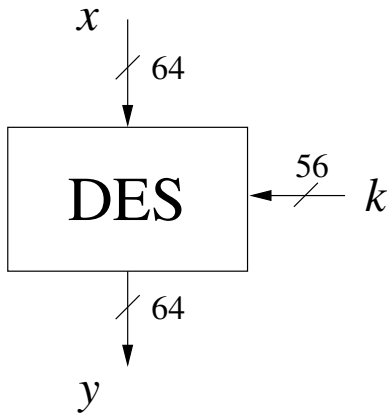
Kết hợp Confusion và Diffusion để xây dựng hệ mã khối mạnh.

Nội dung

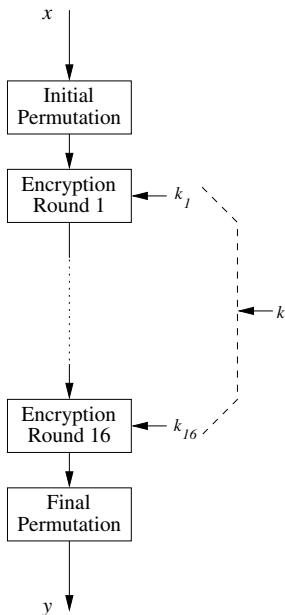
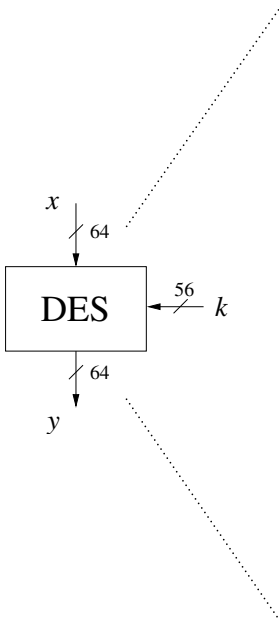
- 1 Giới thiệu
- 2 Tổng quan về DES
- 3 Bên trong DES
- 4 Mở rộng khoá
- 5 Giải mã DES
- 6 Tính an toàn của DES

DES

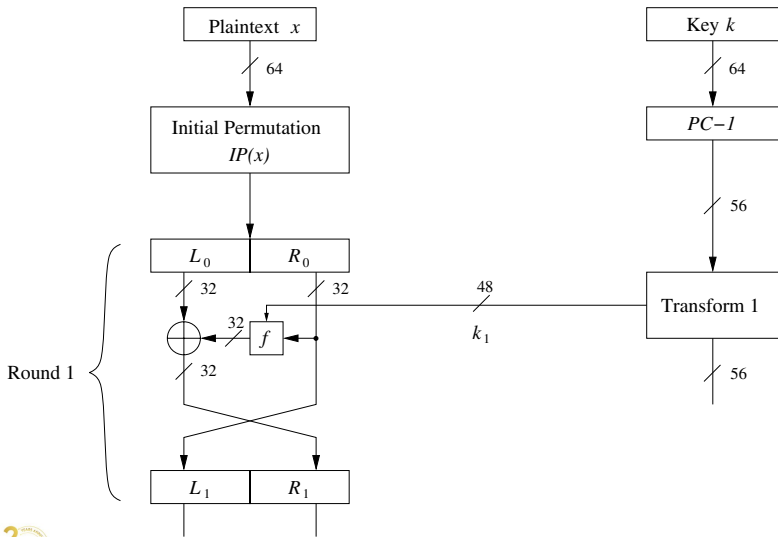

- Khoá 56 bit

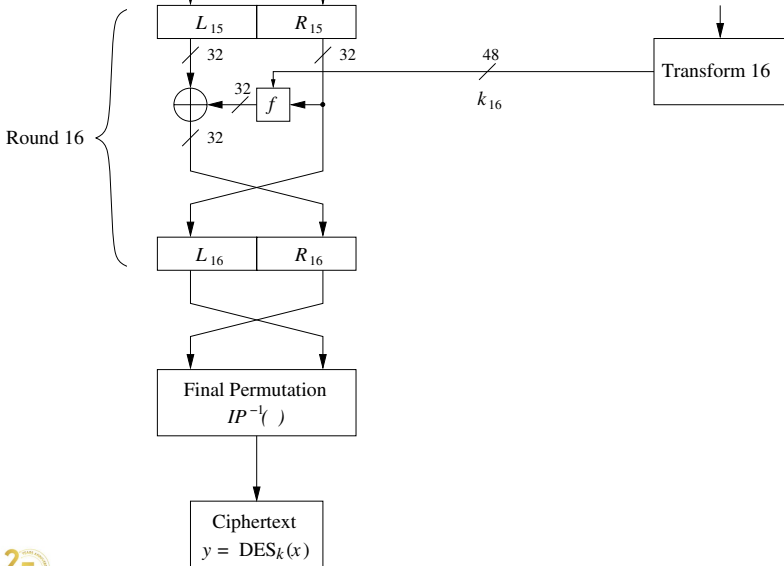
- Khối 64 bit.

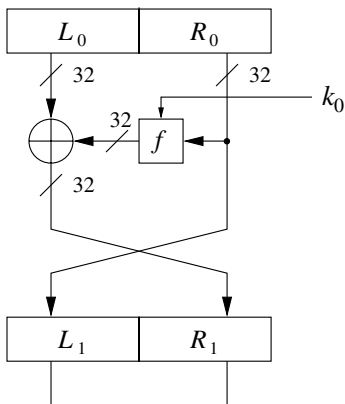
Mạng Feistel: Vòng 1

Mạng Feistel: Vòng 16

Cấu trúc mạng Feistel

- Công thức tổng quát:

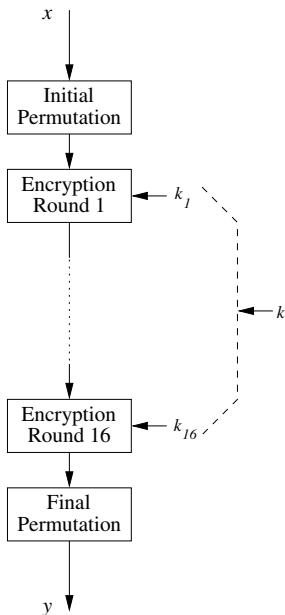
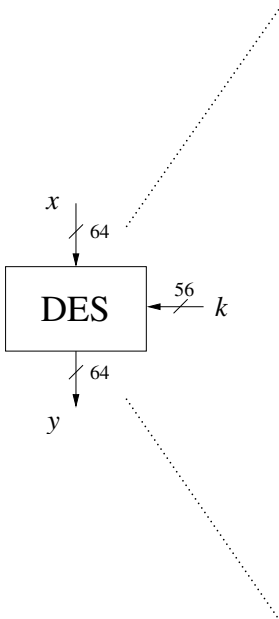
$$L_i = R_{i-1}$$

$$R_i = L_{i-1} \oplus f(R_{i-1}, k_i)$$

- Làm thế nào để tính ngược lại L_{i-1} và R_{i-1} ?

Nội dung

- 1 Giới thiệu
- 2 Tổng quan về DES
- 3 Bên trong DES**
- 4 Mở rộng khoá
- 5 Giải mã DES
- 6 Tính an toàn của DES

Hoán vị ban đầu IP và kết thúc IP^{-1}

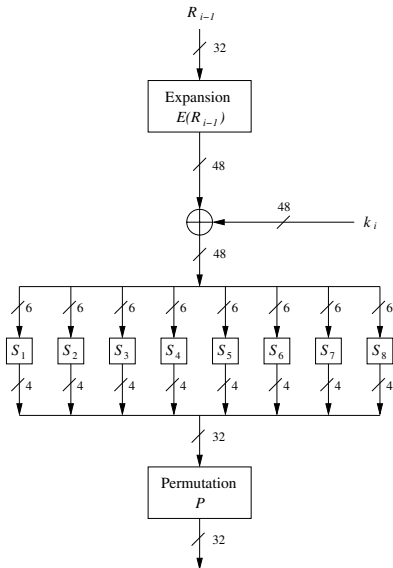
IP

58	50	42	34	26	18	10	2
60	52	44	36	28	20	12	4
62	54	46	38	30	22	14	6
64	56	48	40	32	24	16	8
57	49	41	33	25	17	9	1
59	51	43	35	27	19	11	3
61	53	45	37	29	21	13	5
63	55	47	39	31	23	15	7

IP^{-1}

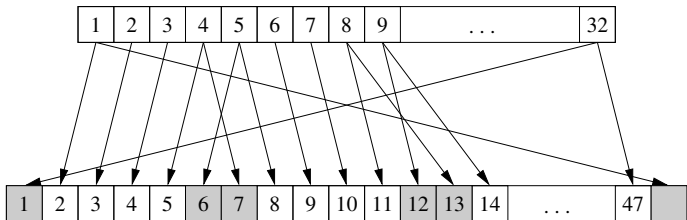
40	8	48	16	56	24	64	32
39	7	47	15	55	23	63	31
38	6	46	14	54	22	62	30
37	5	45	13	53	21	61	29
36	4	44	12	52	20	60	28
35	3	43	11	51	19	59	27
34	2	42	10	50	18	58	26
33	1	41	9	49	17	57	25

Hàm f

- Mở rộng đầu vào $E(R_{i+1})$
- XOR với khoá vòng i
- Bảng thay thế S-box
- Hoán vị P

Hàm mở rộng đầu vào E

E					
32	1	2	3	4	5
4	5	6	7	8	9
8	9	10	11	12	13
12	13	14	15	16	17
16	17	18	19	20	21
20	21	22	23	24	25
24	25	26	27	28	29
28	29	30	31	32	1

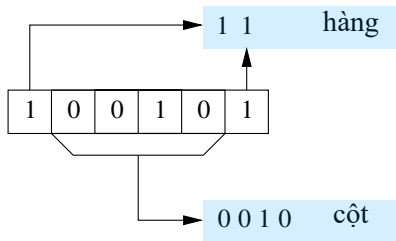
S-Box

- S-box là hàm $\{0, 1\}^6 \rightarrow \{0, 1\}^4$; 6 bit input và 4 bit output.
- Gồm 8 S-box được thiết kế phi tuyến

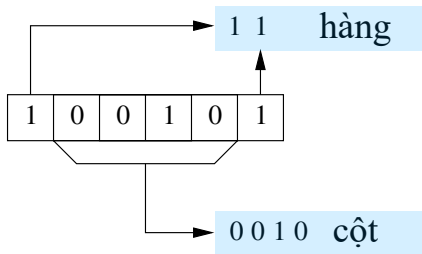
$$S(a) \oplus S(b) \neq S(a \oplus b)$$

để chống lại thám mã vi phân.

- Bảng S-box được giải mã theo cách đặc biệt:

S-box

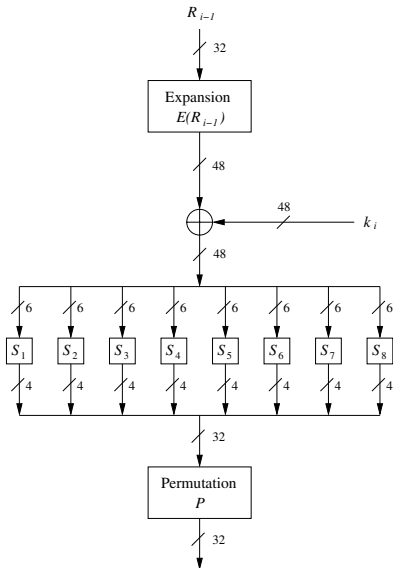
S_1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
0	14	04	13	01	02	15	11	08	03	10	06	12	05	09	00	07
1	00	15	07	04	14	02	13	01	10	06	12	11	09	05	03	08
2	04	01	14	08	13	06	02	11	15	12	09	07	03	10	05	00
3	15	12	08	02	04	09	01	07	05	11	03	14	10	00	06	13

Hoán vị P

P								
16	7	20	21	29	12	28	17	
1	15	23	26	5	18	31	10	
2	8	24	14	32	27	3	9	
19	13	30	6	22	11	4	25	

Hình: Hoán vị P là phép khuếch tán, gây ảnh hưởng đến nhiều S box khác trong vòng tiếp theo.

Hàm f

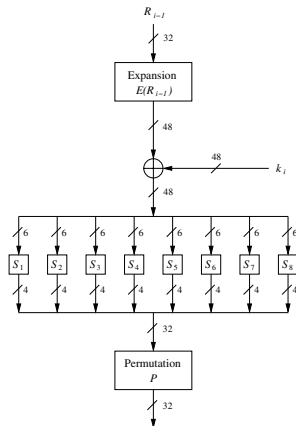
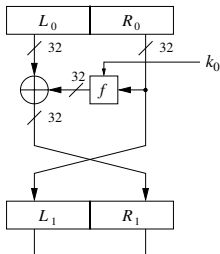
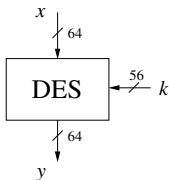
- Mở rộng đầu vào $E(R_{i+1})$
- XOR với khoá vòng i
- Bảng thay thế S-box
- Hoán vị P

Nội dung

- 1 Giới thiệu
- 2 Tổng quan về DES
- 3 Bên trong DES
- 4 Mở rộng khoá
- 5 Giải mã DES
- 6 Tính an toàn của DES

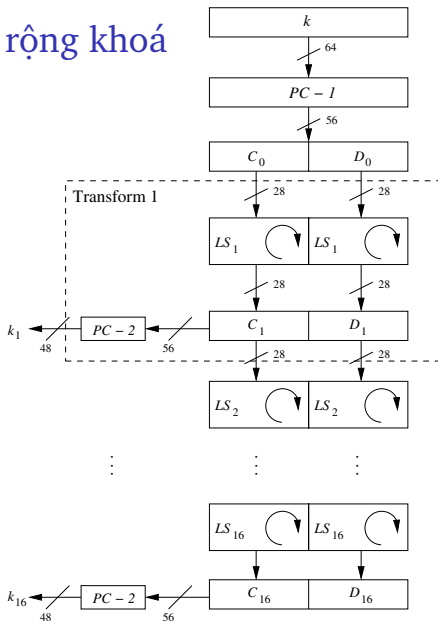
Nhắc lại: Thành phần của DES

Mở rộng khoá

- **Câu hỏi:** Làm thế nào để tính 16 khoá con $k_1, \dots, k_{16}$?
- Mở rộng khoá chỉ gồm các phép toán đơn giản (hoán vị và xoay vòng trái) trên bit.

Mở rộng khoá

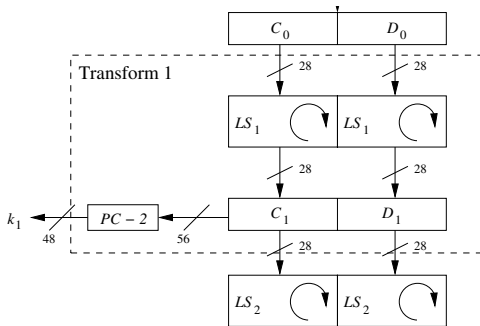

PC-1: Permuted Choice 1

- Loại bỏ các bit 8, 16, 24, ..., 64 của khoá k kích thước 64 bit.
- Khoá thực sự của DES chỉ là $(64 - 8) = 56$ bit.

$PC - 1$							
57	49	41	33	25	17	9	1
58	50	42	34	26	18	10	2
59	51	43	35	27	19	11	3
60	52	44	36	63	55	47	39
31	23	15	7	62	54	46	38
30	22	14	6	61	53	45	37
29	21	13	5	28	20	12	4

LS_i : Left shift (left rotate)

$$LS_i = \begin{cases} \text{Xoay vòng trái 1 vị trí} & \text{nếu } i = 1, 2, 9, 16 \\ \text{Xoay vòng trái 2 vị trí} & \text{trong trường hợp khác.} \end{cases}$$

Chú ý: Tổng số bit được xoay vòng $4 \times 1 + 12 \times 2 = 28$, do đó

$$C_{16} = C_0; D_{16} = D_0.$$

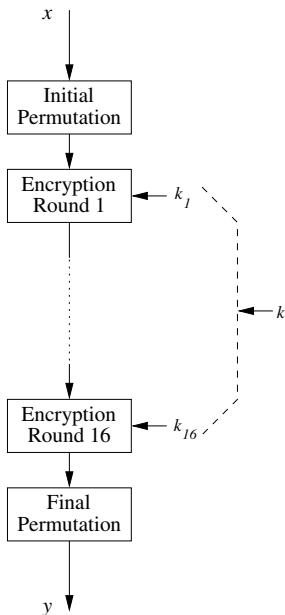
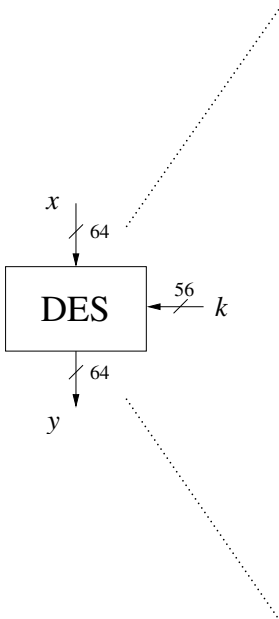
PC-2: Permuted Choice 2

- Loại bỏ 8 bit của $\begin{array}{|c|c|} \hline C_i & D_i \\ \hline \end{array}$;
- Số bit của khoá con k_i là $56 - 8 = 48$ bit

$PC - 2$							
14	17	11	24	1	5	3	28
15	6	21	10	23	19	12	4
26	8	16	7	27	20	13	2
41	52	31	37	47	55	30	40
51	45	33	48	44	49	39	56
34	53	46	42	50	36	29	32

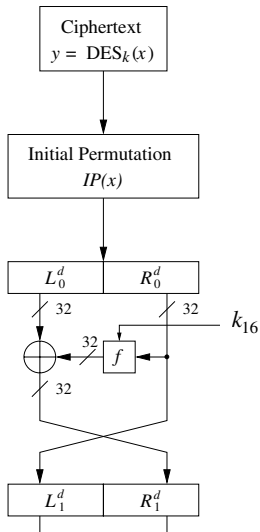
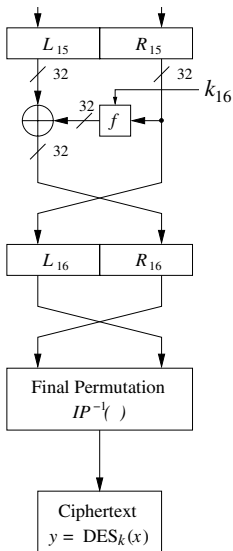
Nội dung

- 1 Giới thiệu
- 2 Tổng quan về DES
- 3 Bên trong DES
- 4 Mở rộng khoá
- 5 Giải mã DES
- 6 Tính an toàn của DES

Giải mã mỗi vòng

Nội dung

- 1 Giới thiệu
- 2 Tổng quan về DES
- 3 Bên trong DES
- 4 Mở rộng khoá
- 5 Giải mã DES
- 6 Tính an toàn của DES

Tấn công vét cạn để tìm khóa của mã khối

Bài toán

- Cho một số cặp input/output

$$(x_i, y_i = \text{Enc}(k, x_i))$$

với $i = 1, 2, 3$.

- Hãy tìm khóa k .

Bổ đề

Giả sử DES là một hệ mã lý tưởng (2^{56} hàm khả nghịch ngẫu nhiên $\pi_i : \{0, 1\}^{64} \rightarrow \{0, 1\}^{64}$)

Vậy thì với mỗi cặp x, y có nhiều nhất **một** khóa k thỏa mãn

$$y = DES(k, x)$$

với xác suất $\geq 1 - 1/256 \approx 99.5\%$.

Tìm kiếm vét cạn để tìm khóa cho mã khối

- Với hai cặp DES:

$$(x_1, y_1 = DES(k, x_1)) \text{ và } (x_2, y_2 = DES(k, x_2))$$

xác suất để có k có duy nhất là $\approx 1 - 1/2^{71}$.

- Với AES-128: cho hai cặp input/output, xác suất có k duy nhất $\approx 1 - 1/2^{128}$
- Vậy hai cặp input/output là đủ thông tin để tìm kiếm vét cạn cho khóa.

Thử thách DES

Cho các cặp bản rõ và bản mã

msg	=	"The unknown messages is : XXXX ... "			
CT	=	y1	y2	y3	y4

Hãy tìm khóa $k \in \{0, 1\}^{56}$ thỏa mãn $DES(k, x_i) = y_i$ với $i = 1, 2, 3$.

- 1997: DESCHALL project với internet search – 96 ngày
- 1998: EFF dùng máy DeepCrack – 3 ngày (250K \$)
- 1999: Kết hợp cả DeepCrack và internet search – 22 giờ
- 2006: COPACOBANA (120 FPGA) – 7 ngày (10K \$).

Không nên dùng mã khối 56 bit khóa !!

128-bit khóa $\Rightarrow 2^{72}$ ngày.

25
SOICT

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
SCHOOL OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY

Cảm ơn!

soict.hust.edu.vn/

fb.com/groups/soict

